

Försvarsutskottets betänkande

1987/88:10

om kustbevakningen (prop. 1987/88:100 bil. 6 och prop. 1987/88:142)

FöU
1987/88:10

Sammanfattning

I betänkandet behandlas olika frågor rörande den nya myndigheten kustbevakningen, som kommer att inrättas den 1 juli 1988, med anledning av regeringens proposition 1987/88:100 bil. 6 samt proposition 1987/88:142 om lokalisering av kustbevakningens centrala och regionala ledning och om lagändringar med anledning av att kustbevakningen blir en egen myndighet.

Utskottet föreslår att riksdagen lämnar utan erinran vad föredragande statsrådet i proposition 1987/88:100 bil. 6 har anfört om kustbevakningen m.m. och biträder att de anslag för verksamheten som föreslås i nämnda proposition anvisas av riksdagen.

I betänkandet föreslår utskottet vidare att riksdagen skall anta de lagförslag som är fogade till proposition 1987/88:142. Enligt utskottets mening bör riksdagen också anta propositionens förslag till lokalisering av kustbevakningens centrala och regionala ledningsorgan.

Till betänkandet har fogats en reservation (m).

Propositionerna

Regeringen har i proposition 1987/88:100 bil. 6 (s. 94-95) berett riksdagen tillfälle

dels att ta del av vad föredragande statsrådet har anfört om inrättandet av en ordinarie tjänst som chef för kustbevakningen med beteckningen p.

dels att ta del av vad föredragande statsrådet i övrigt har anfört om kustbevakningen.

Vidare har regeringen i proposition 1987/88:100 bil. 6 i fråga om fjärde huvudtiteln föreslagit riksdagen

dels i punkt 18 (s. 156-158) att för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 197 700 000 kr.,

dels i punkt 19 (s. 158-159) att bemyndiga regeringen att medge att beställningar av materiel m.m. för kustbevakningen får läggas ut inom en kostnadsram av 55 000 000 kr.,

dels att till Anskaffning av materiel för kustbevakningen för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 000 kr.,

dels att bemyndiga regeringen att överföra de reserverade medel som per den 30 juni 1988 finns under sjunde huvudtitelns anslag D 6. Tullverket:

Anskaffning av viss materiel till fjärde huvudtitelns anslag F 19. Anskaffning av materiel för kustbevakningen.

I proposition 1987/88:142 har regeringen föreslagit riksdagen
dels att anta lagförslagen (avsnitt 4).

dels att anta förslagen till lokalisering av kustbevakningens centrala och regionala ledning.

Lagförslag (se prop. 1987/88:142 s. 3–26)

Föredragande statsrådet

I proposition 1987/88:100, bil. 6 redovisas regeringens på kustbevakningskommitténs arbete och förslag grundade ställningstaganden i vad avser ledningsformer och erforderliga resurser för den nya myndigheten.

I propositionen framhålls att organisationsarbetet nu framskridit så långt att tidpunkten för att inrätta myndigheten kan fastställas till den 1 juli 1988. Det aviseras vidare att myndigheten bör benämnas kustbevakningen och ledas av en lekmannastyrelse. Vidare anføres att chefen för kustbevakningen i likhet med andra myndigheter som lyder direkt under regeringen bör ha ställning som generaldirektör och att tjänsten bör vara en ordinarie tjänst med visstidsförordnande (Cp). I propositionen hänvisas till att civilministern i budgetpropositionens bilaga 2 Gemensamma frågor hemställt att regeringen föreslår riksdagen att regeringen får ett generellt bemyndigande att inrätta sådana tjänster där det för närvarande krävs att riksdagen lämnar sitt medgivande i varje särskilt fall.

Beträffande anslag föreslås riksdagen att till kustbevakningen för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 197 700 000 kr. Föredragande statsrådet anger att han beräknat medel för att även detta budgetår upprätthålla sambandscentralen vid Gryt i enlighet med tidigare riksdagsbeslut. Han anför vidare att han med hänsyn till den osäkerhet som för närvarande råder om kostnaderna för bl.a. lokal- och lokaliseringsfrågor avser att återkomma till regeringen i dessa frågor.

I fråga om kustbevakningens kostnader för materielanskaffning, bl.a. anskaffning av fartyg och materielunderhåll för fartyg och elektronisk materiel, föreslås riksdagen att för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 000 kr. Vidare föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att medge att beställningar av materiel m.m. för kustbevakningen får läggas ut inom en kostnadsram av 55 000 000 kr. samt att överföra de reserverade medel som per den 30 juni 1988 finns under sjunde huvudtitelns anslag D 6. Tullverket: Anskaffning av viss materiel till fjärde huvudtitelns anslag F 19. Anskaffning av materiel för kustbevakningen.

I proposition 1987/88:142 lämnas förslag om den framtida lokaliseringen av kustbevakningens centrala och regionala ledning samt vissa förslag till lagändringar som föranleds av att kustbevakningen blir en egen myndighet. De förslag i lokaliseringsfrågorna som redovisas i propositionen utgår ifrån kustbevakningskommitténs i februari 1988 avlämnade delbetänkande Organisation och lokalisering för kustbevakningens centrala och regionala ledning.

Kustbevakningens centrala ledning föreslås lokaliseras till Karlskrona den 1 juli 1989. Föredragande statsrådet uppger att det är hans bedömning – vid en sammanvägning av de verksamhetsmässiga och de regionalpolitiska aspekterna – att Karlskrona är den lämpligaste lokaliseringsorten för kustbevakningens centrala ledning, bl.a. med hänsyn till Karlskronas marina inriktning och möjligheterna till samordning med kustbevakningens södra regionledning.

Beträffande lokaliseringen av kustbevakningens regionala ledning föreslås i propositionen följande:

- Kustbevakningens norra regionledning samlokaliseras med Norrlandskustens marinkommando i Härnösand under budgetåret 1989/90;
- Den västra regionledningen samlokaliseras med Västkustens marinkommando på Kärningberget i Göteborg under budgetåret 1990/91;
- Den östra regionledningen samlokaliseras med marinens regionala ledning vid antingen Muskö eller Tullinge senast år 1993;
- Den södra regionledningen föreslås lokaliseras till Karlskrona. Tidpunkten för denna lokalisering avgörs senare.

Föredragande statsrådet framhåller i propositionen att ett av syftena med organisationen av en fristående myndighet för kustbevakningen var att en ökad samordning mellan marinen och kustbevakningen skulle leda till rationaliserings- och effektivitetsvinster. Detta tillgodoses bäst, anser han, genom att kustbevakningens regionala ledningsorgan samlokaliseras med berörda marina myndigheter. Vidare anføres att tidpunkt för omflyttning till de föreslagna platserna bl.a. är beroende av när erforderliga ledningscentraler kan vara klara för användning. I fråga om tidpunkten för omlokalisering av den södra regionledningen från Malmö till Karlskrona samt dimensioneringen av kvarvarande resurser i Malmö uppges att dessa frågor bör bestämmas med hänsyn tagen till bl.a. pågående översyn av marinens ledningsorganisation i södra Sverige.

Motionerna

Motioner från allmänna motionstiden 1988

1987/88:Fö701 av Sigge Godin (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att lokalisera kustbevakningsverket till Härnösand.

1987/88:Fö703 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den noggrant bör följa utvecklingen av kustbevakningens nya organisation och lämna en redogörelse härför i nästa års budgetproposition.

1987/88:Fö704 av Görel Thurdin och Martin Olsson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av kustbevakningens centrala myndighet och den regionala enheten för norra Sverige till Härnösand.

1987/88:Fö707 av Karl-Anders Petersson m.fl. (c, m, tp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att den nya kustbevakningsmyndigheten lokaliseras till Karlskrona.

1987/88:Fö708 av Barbro Nilsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kustbevakningsverkets lokalisering till Härnösand.

1987/88:Fö709 av Ewy Möller (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att det nya kustbevakningsverket lokaliseras till Västervik.

1987/88:Fö710 av Gunhild Bolander och Ulla Pettersson (c, s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av en omstationering till Gotland av fartyg och flygplan avsedda för utsjöbevakning.

1987/88:Fö711 av Kerstin Ekman m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar om lokalisering av den nya myndigheten kustbevakningsverket till Göteborg.

1987/88:Fö712 av Sten Östlund m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kustbevakningsverkets lokalisering till Göteborg.

1987/88:Fö713 av Åke Wictorsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen uttalar sig för att den nya centrala myndigheten för kustbevakningen bör lokaliseras till Norrtälje kommun.

1987/88:Fö714 av Jan Jennehag (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av kustbevakningsverket till Härnösand.

1987/88:Fö716 av Tommy Franzén och Oswald Söderqvist (vpk) vari yrkas
1. att riksdagen till *Kustbevakning* för budgetåret 1988/89 anslår 1 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit för personal.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av ytterligare ett isgående fartyg för kustbevakning enligt vad som i motionen anförts.

1987/88:Fö717 av Görel Thurdin (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att sjöfartsverket får i uppdrag att arbeta fram ett förslag innebärande att en ny sjöräddningsskola lokaliseras till Ulvöhamn.

1987/88:Fö718 av Larz Johansson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av den nya myndigheten för kustbevakningen.

1987/88:Fö721 av Kjell Johansson och Ingrid Hasselström Nyvall (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Gotlandsbaserad bevakning av viss del av Östersjön.

1987/88:Fö723 av Alf Svensson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en civil bevakningsstyrka mot gränskränkningar.

1987/88:A404 av Lennart Alsén (fp) såvitt gäller yrkande 3 att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av kustbevakningens centrala organisation till Blekinge.

1987/88:Fö8 av Olle Aulin m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kustbevakningens södra regionsledning skall lokaliseras till Malmö.

1987/88:Fö9 av Ulla Orring och Rune Ångström (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om lokalisering av kustbevakningens regionala ledning till Umeå.

1987/88:Fö10 av Ulla Tillander (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kustbevakningens södra regionsledning skall lokaliseras till Malmö.

1987/88:Fö11 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar avslå proposition 1987/88:142,
2. att riksdagen beslutar om ett moratorium i enlighet med vad som i motionen anförts.

1987/88:Fö12 av Martin Olsson m.fl. (c, m, fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att kustbevakningens centrala ledning lokaliseras till Härnösand.

1987/88:Fö14 av Karl-Göran Björnsmark (fp) och Anna Wohlin-Andersson (c) såvitt gäller yrkande 1 att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kustbevakningens samlokalisering med marinen.

Utskottet

Inledning: kustbevakningens ställning

Riksdagen beslutade i juni 1987 att kustbevakningen organisatoriskt skall avskiljas från tullverket och bilda en egen civil myndighet inom försvarsdepartementets verksamhetsområde och inom den militära utgiftsramen men utanför försvarsmakten (prop. 1986/87:95 bil. 1, FöU 11, rskr. 310). Bland de riktlinjer för den nya myndighetens verksamhet som därvid angavs återfanns att kustbevakningen självständigt skall ansvara för den verksamhet som regeringen ålägger den, att dess särskilda karaktär och identitet skall bibehållas inom ramen för myndighetens ändrade organisatoriska ställning samt att myndigheten skall lyda direkt under regeringen och få uppdrag från och inkomma med anslagsframställning till regeringen.

I anslutning till riksdagsbeslutet tillkallade regeringen en kommitté med uppgift att utarbeta förslag om den nya myndighetens organisation, ledning, lokalisering, arbetsformer och relation till försvarsmakten, m.m. Kommittén, som sedermera antog namnet kustbevakningskommittén, fick därtill i uppdrag att redovisa vilka resurser som i samband med bildandet av myndigheten skall överföras till den militära utgiftsramen. Det angivna målet var att den nya myndigheten skall inrättas den 1 juli 1988.

Kustbevakningskommittén har sedermera med utgångspunkt i tullverkets anslagsframställning för budgetåret 1988/89 lämnat förslag i anslagsfrågan till

regeringen. Vidare har kommittén i januari 1988 avlämnat delbetänkandet Lagändringar som behövs då kustbevakningen blir en egen myndighet. I februari 1988 avlämnade kommittén delbetänkandet Organisation och lokalisering för kustbevakningens centrala och regionala ledning. Regeringens förslag beträffande kustbevakningen i budgetpropositionen och i proposition 1987/88:142 utgår ifrån de förslag som redovisats av kustbevakningskommittén.

I proposition 1987/88:142 berör föredragande statsrådet även frågor om kustbevakningens relationer till försvarsmakten, utöver vad som anfördes redan i propositionen om kustbevakningens avskiljande från tullverket. Försvarsministern anför därvid följande:

Utgångspunkten för omorganisationen var att bevara kustbevakningens särart och identitet. Samtidigt anfördes i propositionen bl.a. att en fortsatt utbyggnad av gemensamma centraler för övervakning, information och ledning bör ske ihop med marinen. Detta möjliggörs nu genom de förslag som jag lämnar i det föregående. Genom att kustbevakningen samtidigt inrättas som en central myndighet som lyder direkt under regeringen och självständigt ansvarar för den verksamhet som den åläggs av regeringen anser jag att kustbevakningens civila profil även fortsättningsvis till fullo bevaras och dess särskilda karaktär bibehålls.

Utskottet får, med hänvisning till och med instämmande i denna ytterligare markering av kustbevakningens civila profil, anledning att i detta sammanhang avge synpunkter på motion 1987/88:Fö703 (vpk) vari motionärerna begär ett tillkännagivande från riksdagens sida att regeringen noggrant bör följa utvecklingen av kustbevakningens nya organisation och lämna en redogörelse härför i nästa års budgetproposition. Till grund för detta yrkande läggs i motionen synpunkten att det är en olycklig konstruktion som valts i fråga om kustbevakningens ställning. Det är, anser motionärerna, de civila delarna av totalförsvaret som behöver stärkas i skärgårdarna, inte genom att det militära försvaret uppslukar dem, utan genom att de får en utökad självständig status och ökade anslag. Den nya roll som nu tilldelats kustbevakningen måste, heter det, noggrant utvärderas, och en beredskap för att skilja dem från de militära sammanhangen upprätthållas.

I motion 1987/88:Fö11 (vpk), som väckts med anledning av proposition 1987/88:142, återkommer motionärerna med liknande synpunkter: varvid anförts bl.a. att den allmänna militarisering som man anser kommer till uttryck i kustbevakningens nya ställning ytterligare accentueras av föreliggande förslag beträffande lokalisering och den samlokaliseringsprincip som detta bygger på. Även rekryteringssituationen kommer enligt motionärerna att verka i samma riktning. De menar, med hänvisning till vad som anförts i motionen, att den föreslagna organisationen inte överensstämmer med en civil kustbevaknings arbetsuppgifter och föreslår ett moratorium på ett år för igångsättande av den nya myndigheten. Motionärerna yrkar avslutningsvis att riksdagen skall avslå proposition 1987/88:142.

Även i motion 1987/88:Fö14 (fp, c), som likaledes väckts med anledning av proposition 1987/88:142, reses invändningar mot den i propositionen föreslagna samlokaliseringen mellan kustbevakningens centrala och regionala ledning och marinen. Motionärerna anser att det finns en påtaglig risk att

kustbevakningsorganisationen därigenom kommer att mista sin karaktär av civil myndighet med civil myndighetsutövning. Skall kustbevakningen även fortsättningsvis ges förutsättningar att behålla sin civila framtoning får inte samlokalisering med marinen ske, heter det, på ett sådant sätt att kontakt från allmänheten försvåras.

Utskottet anser, med hänvisning till riksdagens tidigare ställningstagande till kustbevakningens nya organisatoriska ställning och de olika motiv som redovisats för denna, att riksdagen inte har skäl att uttala den mening eller fatta de beslut som föreslås i dessa motioner. Utskottet avstyrker således bifall till motionerna 1987/88:Fö703 och 1987/88:Fö11 (båda vpk) samt motion 1987/88:Fö14 (fp, c), yrkande 1.

Inrättande av tjänst som chef för kustbevakningen

I budgetpropositionen anför föredragande statsrådet (s. 95) att chefen för kustbevakningen, i likhet med vad som gäller för de flesta andra myndigheter som lyder direkt under regeringen, bör vara generaldirektör samt att tjänsten bör vara en ordinarie tjänst med visstidsförordnande (Cp). Försvarsministern hänvisar härvid till att civilministern i budgetpropositionen hemställt att regeringen föreslår riksdagen att regeringen får ett generellt bemyndigande att inrätta sådana tjänster där det för närvarande krävs riksdagens medgivande i varje särskilt fall. Han tillägger att om riksdagen inte lämnar regeringen ett sådant generellt bemyndigande det krävs ett särskilt bemyndigande för regeringen att få inrätta en ordinarie tjänst som chef för kustbevakningen med beteckningen p.

Utskottet konstaterar att civilministerns hemställan sedermera beretts av arbetsmarknadsutskottet (AU 1987/88:16, rskr. 188). På grundval av arbetsmarknadsutskottets hemställan har riksdagen beslutat bemyndiga regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att få inrätta statligt reglerade tjänster, dock inte sådana professorstjänster som tillsätts med fullmakt.

Utskottet finner med anledning härav att de formella förutsättningarna för regeringen att inrätta tjänsten som chef för kustbevakningen redan föreligger. Utskottet har inget att invända mot vad som anförs om inrättande av en sådan tjänst. Inte heller har utskottet något att erinra mot vad som i övrigt anförs om kustbevakningen i budgetpropositionen i denna del.

Lagändringar

I proposition 1987/88:142 föreslås vissa förslag till lagändringar som föranleds av att kustbevakningen blir en egen myndighet. Föredragande statsrådet konstaterar att de författningar som reglerar kustbevakningens verksamhet måste ändras i och med att kustbevakningen skiljs från tullverket och blir en egen myndighet. Kustbevakningens uppgifter och befogenheter måste framgå av de grundläggande bestämmelserna på varje verksamhetsområde. Försvarsministern konstaterar att regeringen i de flesta fall har beslutat dessa föreskrifter men att det finns några bestämmelser som meddelats genom lag.

I enlighet härmed redovisas i propositionen 21 lagförslag, nämligen

1. lag om ändring i tullagen (1987:1065),
2. lag om ändring i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling,
3. lag om ändring i lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker,
4. lag om ändring i lagen (1959:590) om gränstullsarbete med annan stat,
5. lag om ändring i utlänningslagen (1980:376),
6. lag om ändring i jaktlagen (1987:259),
7. lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske,
8. lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg,
9. lag om ändring i räddningstjänstlagen (1986:1102),
10. lag om ändring i lagen (1918:163) med vissa bestämmelser om sjöfynd,
11. lag om ändring i sjölagen (1891:35 s. 1),
12. lag om ändring i lagen (1973:1064) om ändring i sjölagen (1891:35 s. 1),
13. lag om ändring i lagen (1979:377) om registrering av båtar för yrkesmässig sjöfart m.m.,
14. lag om ändring i lagen (1987:773) om fritidsbåtsregister,
15. lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (1988:49),
16. lag om ändring i lagen (1982:395) om tullverkets medverkan vid polisiär övervakning,
17. lag om ändring i polislagen (1984:387),
18. lag om ändring i vapenlagen (1973:1176),
19. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
20. lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223),
21. lag om ändring i lagen (1979:1088) om gränsövervakningen i krig m.m.

Utskottet konstaterar att de i propositionen redövisade lagförslagen inte innebär några sakliga ändringar utan endast utgör ändringar av redaktionell karaktär i konsekvens med kustbevakningens nya ställning. *Utskottet* har sålunda inte något att invända mot de i propositionen redövisade lagförslagen, vilka därför enligt *utskottets* mening bör antas av riksdagen.

Kustbevakningens lokalisering

I proposition 1987/88:142 föreslås att kustbevakningens centrala ledning lokaliseras till Karlskrona den 1 juli 1989.

Föredragande statsrådet redovisar som bakgrund till detta förslag de olika överväganden och alternativa lokaliseringsorter som prövats av kustbevakningskommittén. Denna fann utifrån sina bedömningskriterier att en lokalisering till Stockholm – i första hand Stockholms innerstad, alternativt Haninge eller Botkyrka kommun beroende på slutligt ställningstagande till lokaliseringen av det framtida marinkommando Ost – vore mest lämplig. Försvarsministern konstaterar emellertid i anslutning härtill att kommittén vid sin rangordning av lokaliseringsalternativ inte gjort några arbetsmarknads- eller regionalpolitiska bedömningar. Hans bedömning, vid en sammanvägning av de verksamhetsmässiga och de regionalpolitiska aspekterna, är att Karlskrona är den lämpligaste lokaliseringsorten för kustbevakningens centrala ledning.

- Beträffande lokaliseringen av kustbevakningens regionala ledning föreslås
- att den norra regionledningen samlokaliseras med Norrlandskustens marinkommando i Härnösand under budgetåret 1989/90;
 - att den västra regionledningen samlokaliseras med Västkustens marinkommando på Kåringberget i Göteborg under budgetåret 1990/91;
 - att den östra regionledningen samlokaliseras med marinens regionala ledning antingen vid Muskö eller Tullinge senast år 1993 samt
 - att den södra regionledningen lokaliseras till Karlskrona vid en tidpunkt som skall avgöras senare.

Tidpunkten för omlokaliseringen av den södra regionledningen från Malmö till Karlskrona bör, framhåller försvarsministern, liksom frågan om dimensionering av kvarvarande resurser i Malmö bestämmas med hänsyn bl.a. till pågående översyn av marinens ledningsorganisation i södra Sverige.

Även i vad avser kustbevakningens regionala ledning redovisas i propositionen kustbevakningskommitténs överväganden och förslag. Regeringens lokaliseringsförslag överensstämmer härvid med kommitténs. Försvarsministern åberopar de rationaliserings- och effektivitetsvinster som kan åstadkommas genom en samlokalisering mellan kustbevakningens regionala ledningsorgan och berörda marina myndigheter och framhåller att tidpunkterna för omflyttning bl.a. är beroende av när ledningscentraler kan färdigställas. Det bör, anser han, ankomma på regeringen att bestämma tidpunkter m.m. för lokaliseringen av kustbevakningens regionala ledningsorganisation.

Frågan om kustbevakningsmyndighetens lokalisering har tagits upp till behandling i ett stort antal motioner, väckta såväl under den allmänna motionstiden som med anledning av proposition 1987/88:142. Lokaliseringsfrågan berörs i totalt 16 motioner varvid främst regionalpolitiska skäl anförs till stöd för de olika förslagen till lokaliseringsorter. I de 12 motioner från den allmänna motionstiden som tar upp lokaliseringsfrågan avses i de framförda yrkandena i allmänhet lokaliseringen av kustbevakningens centrala ledning; i några av dessa motioner avses såväl den centrala som en regional ledningsorganisation. I dessa motioner ges förord för Härnösand (Fö701 fp, Fö704 c, Fö708 s och Fö714 vpk), Karlskrona/Blekinge (Fö707 c, m, fp och A404 fp), Västervik (Fö709 m), Göteborg (Fö711 fp och Fö712 s), Norrtälje (Fö713 s) resp. Oxelösund (Fö718 c).

I de med anledning av proposition 1987/88:142 väckta motionerna tillkommer ytterligare några föreslagna lokaliseringsorter utöver ovanstående, nämligen Malmö (Fö8 m och Fö10 c) och Umeå (Fö9 fp). I dessa motioner preciseras yrkandena till att avse den regionala ledningen i syd resp. i norr. I motion Fö12 (c, fp, m) yrkas med hänvisning till likalydande motioner från den allmänna motionstiden att kustbevakningens centrala ledning skall lokaliseras till Härnösand.

Utskottet anser, vad först beträffar lokaliseringen av kustbevakningens centrala ledning, att de av regeringen redovisade skälen för en lokalisering till Karlskrona är tillräckligt bärande för att riksdagen skall kunna godkänna förslaget. Detta ställningstagande innebär att riksdagen enligt utskottets mening bör avslå motionerna 1987/88:Fö701 (fp), Fö704 (c), Fö708 (s),

Fö709 (m), Fö711 (fp), Fö712 (s), Fö713 (s), Fö714 (vpk), Fö718 (c) och 1987/88:Fö12 (c, m, fp) i den del dessa motioner innebär förslag beträffande lokalisering av kustbevakningens centrala ledningsorganisation. Utskottets ställningstagande är däremot i linje med vad som yrkas i motionerna 1987/88:Fö707 (c, m, fp) och den av arbetsmarknadsutskottet överlämnade motionen 1987/88:A404, yrkande 3.

Vad därefter beträffar regeringsförslaget till lokalisering av kustbevakningens regionala ledningsorgan anser utskottet att de skäl som anförs till förmån för Härnösand, Göteborg, Karlskrona resp. Muskö eller Tullinge liksom vad som i propositionen anförs om lämpliga tidpunkter för denna lokalisering bör godtas av riksdagen.

Detta utskottets ställningstagande innebär – i fråga om den norra regionala ledningens lokalisering till Härnösand – att utskottet avstyrker bifall till motion 1987/88:Fö9 (fp) i vilken motionärerna förordar Umeå som lämpligaste lokaliseringsort. Ställningstagandet i fråga om Härnösand är däremot i överensstämmelse med motionerna 1987/88:Fö701 (fp), 1987/88:Fö704 (c), 1987/88:Fö708 (s) och 1987/88:Fö714 (vpk) i den del dessa innebär förord för lokalisering av den norra regionala ledningen till Härnösand.

På motsvarande sätt innebär utskottets ställningstagande i fråga om den västra regionala ledningens lokalisering till Göteborg ett ställningstagande i linje med vad som anförs i motion 1987/88:Fö712 (s) i den del denna innebär förord för Göteborg för den västra regionala ledningen.

Det redovisade ställningstagandet i fråga om lokaliseringen av den södra regionledningen till Karlskrona innebär att utskottet avstyrker bifall till vad som yrkas i motionerna 1987/88:Fö8 (m) och 1987/88:Fö10 (c) i fråga om att den södra regionledningen även i den nya organisationen borde vara lokaliserad i Malmö. I dessa motioner anförs som skäl mot en omlokalisering från Malmö till Karlskrona av den regionala ledningen bl.a. de positiva erfarenheter som vunnits av hittillsvarande samlokalisering i Malmö mellan kustbevakningen, tullen och marinen.

Utskottet vill, med hänvisning till nyss redovisade ställningstagande i fråga om lokalisering av den södra regionledningen till Karlskrona, i anledning av vad som anförs i motionerna Fö8 och Fö10 särskilt understryka att föredragande statsrådet i detta omlokaliseringsförslag tills vidare lämnar frågan om tidpunkt för omlokaliseringen öppen bl.a. i avvaktan på pågående översyn av marinens ledningsorganisation i södra Sverige. På motsvarande sätt lämnas frågan om dimensionering av kvarvarande resurser i Malmö öppen. Propositionens förslag om omlokalisering till Karlskrona innebär således ett principbeslut att när de praktiska förutsättningarna föreligger företa den aktuella omlokaliseringen. De i motionerna påtalade olägenheterna med ett uppbrott från Malmö torde därigenom kunna i hög grad förebyggas.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet således att riksdagen godkänner de i proposition 1987/88:142 redovisade förslagen beträffande kustbevakningens lokalisering på central och regional nivå.

Utskottet behandlar i detta avsnitt motionerna 1987/88:Fö710 (c, s), 1987/88:Fö717 (c), 1987/88:Fö721 (fp) och 1987/88:Fö723 (c) i vilka tas upp vissa frågor i anslutning till de i detta betänkande behandlade propositionerna.

I motionerna Fö710 (c, s) och Fö721 (fp) åberopar motionärerna tidigare motionsvis gjorda framställningar angående omstationering från Nynäshamn till Gotland av utsjöbevakningsfartyget TV 172 och andra åtgärder för att förstärka bevakningsresurserna i denna del av det svenska sjöterritoriet. Motionärerna framhåller att denna fråga fått än större aktualitet till följd av det träffade avtalet mellan Sverige och Sovjetunionen om gränsdragningen i Östersjön.

Utskottet biträder motionärernas uppfattning i fråga om vikten av att tillräckliga bevakningsresurser ställs till förfogande till följd av det nya läget i Östersjön. Utskottet konstaterar dock att tillfällig extra basering av fartyg vid Gotland för närvarande sker och att behoven i dessa hänseenden även uppmärksammats i aktuella planeringsdirektiv. Sålunda föreskrivs i regeringens programplananvisningar att redovisning skall ske av eventuella åtgärder som erfordras med anledning av en utvidgad svensk fiskezon. Utskottet anser mot denna bakgrund inte att ett tillkännagivande av riksdagen i enlighet med motionärernas yrkande är motiverat. Motionerna 1987/88:Fö710 och Fö721 bör därför avslås.

I motion 1987/88:Fö717 (c) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att sjöfartsverket får i uppdrag att arbeta fram ett förslag angående lokalisering av en ny sjöräddningsskola till Ulvöhamn. Som skäl för att inrätta en ny sjöräddningsskola i Ulvöhamn anförs bl. a. närheten till Härnösand till vilken stad det enligt motionären finns starka skäl att förlägga den nya kustbevakningen. *Utskottet* konstaterar att Härnösand nu förordas som plats för den nya norra regionledningen inom kustbevakningen. Utskottet är därutöver inte berett att inom ramen för utskottets normala beredningsområde ta ställning till huruvida lokalisering av ytterligare offentliga organ till länet är erforderlig. Utskottet avstyrker bifall till motionen.

I motion 1987/88:Fö723 (c) uppger motionären – med hänvisning till förekomsten av främmande undervattenskränkningar – att kds stöder tanken att den svenska fiskeflottan mera aktivt borde engageras i bevakningsuppdrag. Allmänhetens engagemang sägs vara en resurs som borde systematiskt utnyttjas för inrapportering av misstänkt undervattensverksamhet. Den nya kustbevakningen borde enligt motionären kunna vara en lämplig huvudman för att organisera och samordna en verksamhet av en civil bevakningsstyrka mot gränskränkningar. *Utskottet* är, med hänvisning till vad som i det föregående anförts om kustbevakningens civila profil, inte berett att tillstyrka att kustbevakningen som myndighet är en lämplig huvudman för en sådan verksamhet som omnämns i motionen. Utskottet anser härutöver att det är av stor vikt att alla ansträngningar görs för att stärka skyddet mot ubatskränkningar. Utskottet är dock i dagsläget inte berett att uttala en mening om huruvida de olika åtgärder som vidtas eller planeras för att på

olika sätt motverka ubåtskränkningar skulle kunna kompletteras på det sätt som motionären föreslår. Motionen bör följaktligen avslås.

I tre motioner, 1987/88:Fö12, 1987/88:Fö13 och 1987/88:Fö14, yrkandena 2 och 3, väckta med anledning av proposition 1987/88:142, tar motionärerna upp frågor rörande de lokala sambandscentralerna inom kustbevakningen och dessas bemanning. Utskottet konstaterar att den aktuella propositionen endast behandlar kustbevakningens centrala och regionala nivå och att kustbevakningskommittén enligt vad utskottet har erfärut för närvarande genomför en översyn av sambandssystemen i kustbevakningen, inkl. sambandscentralerna. Utskottet förutsätter att regeringen i enlighet med tidigare riksdagsbeslut återkommer till riksdagen med eventuella förslag och har därför funnit det lämpligt att uppskjuta behandlingen av dessa motioner till nästa riksmöte.

Anslag

Utskottet har inget att erinra mot de under anslagen i proposition 1987/88:100 upptagna förslagen (s. 156–159). Utskottet anser således att riksdagen bör bifalla föredragande statsrådets hemställan. Utskottets ställningstagande innebär att utskottet avstyrker riksdagens bifall till motion 1987/88:Fö716 (vpk) vari motionärerna hemställer att riksdagen under anslaget F 18. Kustbevakning för budgetåret 1988/89 anvisar 1 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit för personal samt i fråga om anslaget F 19. Anskaffning av materiel för kustbevakningen att den framtida kostnadsramen utökas med de medel som behövs för anskaffning av ett nytt isgående fartyg.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *kustbevakningens ställning*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Fö703, 1987/88:Fö11 och 1987/88:Fö14, yrkande 1,

2. beträffande *invättande av tjänst som chef för kustbevakningen*

att riksdagen lämnar utan erinran vad föredragande statsrådet i proposition 1987/88:100 har anfört,

3. beträffande *kustbevakningen i övrigt*

att riksdagen lämnar utan erinran vad föredragande statsrådet i proposition 1987/88:100 har anfört,

4. beträffande *lagändringar*

att riksdagen antar de i proposition 1987/88:142 redovisade lagförslagen,

5. beträffande *lokalisering av kustbevakningens centrala ledning*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:142 och motionerna 1987/88:Fö707 och 1987/88:A404, yrkande 3, samt med avslag på motionerna 1987/88:Fö701 i denna del, 1987/88:Fö704 i denna del, 1987/88:Fö708 i denna del, 1987/88:Fö709, 1987/88:Fö711, 1987/88:Fö712 i denna del, 1987/88:Fö713, 1987/88:Fö714 i denna del, 1987/88:Fö718 och 1987/88:Fö12 antar vad regeringen har föreslagit

6. beträffande *lokalisering av kustbevakningens norra regionala ledningsorgan*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:142 och motionerna 1987/88:Fö701 i denna del, 1987/88:Fö704 i denna del, 1987/88:Fö708 i denna del och 1987/88:Fö714 i denna del och med avslag på motion 1987/88:Fö9 antar vad regeringen har föreslagit,

7. beträffande *lokalisering av kustbevakningens västra regionala ledningsorgan*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:142 och motion 1987/88:Fö712 i denna del antar vad regeringen har föreslagit,

8. beträffande *lokalisering av kustbevakningens södra regionala ledningsorgan*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:142 och med avslag på motionerna 1987/88:Fö8 och 1987/88:Fö10 antar vad regeringen har föreslagit,

9. beträffande *lokalisering av kustbevakningens regionala ledningsorgan i övrigt*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:142 antar vad regeringen i övrigt har föreslagit,

10. beträffande *omstationering av sjöbevakningsfartyg till Gotland*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Fö710 och 1987/88:Fö721,

11. beträffande *sjöräddningsskola i Ulvöhamn*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Fö717,

12. beträffande *civil bevakningsstyrka*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Fö723,

13. beträffande anslaget *Kustbevakningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Fö716, yrkande 1, för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 197 700 000 kr.,

14. beträffande anslaget *Anskaffning av materiel för kustbevakningen*

a) att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Fö716, yrkande 2, bemyndigar regeringen att medge att beställningar av materiel m.m. för kustbevakningen får läggas ut inom en kostnadsram av 55 000 000 kr.,

b) att riksdagen för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 40 000 000 kr.,

c) att riksdagen bemyndigar regeringen att överföra de reserverade medel som per den 30 juni 1988 finns under sjunde huvudtitelns anslag D 6. Tullverket: Anskaffning av viss materiel till fjärde huvudtitelns anslag F 19. Anskaffning av materiel för kustbevakningen.

På försvarsutskottets vägnar

Arne Andersson

Närvarande: Arne Andersson i Ljung (m), Olle Göransson (s), Åke Gustavsson (s), Gunhild Bolander (c), Evert Hedberg (s), Göthe Knutson (m), Ingemar Konradsson (s), Ingvar Björk (s), Hans Lindblad (fp), Olle Aulin (m), Iréne Vestlund (s), Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c), Christer Skoog (s), Lennart Holmsten (s) och Carl-Johan Wilson (fp).

Reservation

Lokaliseringen av kustbevakningens södra regionala ledningsorgan (moment 8)

Arne Andersson i Ljung, Göthe Knutson och Olle Aulin (alla m) anför *dels* att den del av utskottets anförande som på s. 10 börjar med "Vad därefter" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Vad därefter beträffar regeringsförslaget till lokalisering av kustbevakningens regionala ledningsorgan anser utskottet att de skäl som anförs till förmån för Härnösand, Göteborg samt Muskö eller Tullinge liksom vad som i propositionen anförs om lämpliga tidpunkter för denna lokalisering bör godtas av riksdagen.

dels att den del av utskottets anförande som på s. 10 börjar med "Det redovisade" och slutar med "regional nivå" bort ha följande lydelse:

Vad sedan beträffar propositionens förslag att den södra regionledningen skall lokaliseras till Karlskrona får utskottet anledning att erinra om de positiva erfarenheter som vunnits av den samlokalisering mellan berörda myndigheter som en tid redan hunnit tillämpas i Malmö, vars läge i anslutning till Öresund understryker ett behov av övervakningsresurser. Utskottet anser i likhet med motionärerna i motion 1987/88:Fö8 (m) och även i anslutning till vad som anförs i motion 1987/88:Fö10 (c) att det är svårt att se vilka konkreta fördelar med en omlokalisering till Karlskrona som skulle kunna uppväga de uppenbara nackdelarna. Utskottet delar således motionärernas uppfattning att propositionen i denna del bör avslås. Även i den nya organisationen bör kustbevakningens södra regionala ledning vara lokaliserad till Malmö.

dels att utskottets hemställan i moment 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *lokalisering av kustbevakningens södra regionala ledningsorgan*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Fö8, med anledning av motion 1987/88:Fö10 samt med avslag på propositionen i denna del beslutar att kustbevakningens södra regionledning skall lokaliseras till Malmö.

Förstärkning av kustbevakningens resurser på Gotland

Gunhild Bolander och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (båda c) anför:

Den överenskommelse med efterföljande avtal som träffats mellan Sverige och Sovjetunionen om avgränsningen av kontinentalsockeln samt av den svenska fiskezonen och den sovjetiska ekonomiska zonen i Östersjön aktualiserar ånyo behoven av att kustbevakningen på Gotland tillförs nya resurser för att svara mot kraven på en tillfredsställande övervakning av den svenska fiskezonen. Dessa behov har tidigare påtalats av både myndigheter och via riksdagsmotioner.

Vi anser det värdefullt att utskottet i betänkandet säger sig biträda vad som i motion 1987/88:Fö710 anförts i fråga om vikten av att tillräckliga bevakningsresurser ställs till förfogande till följd av det nya läget i Östersjön. Vi skulle dock ha föredragit att utskottet utöver att allmänt hänvisa till den tillfälliga extra basering av fartyg som sker och vad som tas upp i programplaneanvisningarna med större tydlighet hade uttalat – i linje med motionen – att den nya situationen gör det angeläget att ett utsjöbevakningsfartyg permanent baseras på Gotland.

